

Ffurflen Ymateb
i'r
Ymgynghoriad

Eich enw: Elizabeth Brimble, Cyfarwyddwr
Cymwysterau, Cofrestru ac Addasrwydd i Ymarfer

Sefydliad (os yw'n berthnasol): Cyngor y Gweithlu
Addysg

e-bost / rhif ffôn: 029 2046 0099

Eich cyfeiriad: 9^{fed} Llawr, Tŷ Eastgate
35-43 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0AB

Fframwaith ar gyfer Lleihau Arferion Cyfyngol

1. Ydy nodau a phwrpas y Fframwaith yn glir ac yn hawdd eu deall yn y
Cyflwyniad?

Ydyn X

Nac ydyn ☐

Ddim yn siŵr ☐

Rhowch sylwadau:

Mae'r cyflwyniad yn egluro bwriad y fframwaith, sydd wedi'i seilio ar ddisgwyliad
Llywodraeth Cymru yn hytrach na fframwaith statudol.

2. Ydy Pennod 1 yn rhoi gwybodaeth am fframwaith hawliau dynol ar gyfer
lleihau arferion cyfyngol mewn ffordd sy'n glir ac yn ddefnyddiol?

Ydi X

Nac ydi ☐

Ddim yn siŵr ☐

Rhowch sylwadau:

3. Ydy Pennod 2 yn rhoi gwybodaeth am gymorth ymddygiad cadarnhaol (PBS) mewn ffordd glir a defnyddiol?		
Ydi X	Nac ydi ☐	Ddim yn siŵr ☐
Rhowch sylwadau:		
4. Ydy Pennod 3 yn esbonio'r egwyddorion ar gyfer ymarfer i gefnogi lleihau arfer arferion cyfyngol mewn ffordd glir a defnyddiol?		
Ydi X	Nac ydi ☐	Ddim yn siŵr ☐
Rhowch sylwadau:		
Mae Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) yn nodi bod y cyfeiriad at 'ymagwedd sefydliad cyfan' yn allweddol i leihau arfer arferion cyfyngol, ond, yn hollbwysig, mae'n rhaid i hyn gael ei sbarduno gan y tîm arwain. Mae'r hyn a ddisgwylir gan yr arweinydd sefydliadol a'r hyrwyddwyr arferion cyfyngol neu'r arweinwyr ymarfer wedi'i ddiffinio'n eglur. Mae'r canllaw yn rhoi'r argraff y byddai rôl o'r fath yn ychwanegiad at rôl barhaol unigolyn ac, fel y cyfryw, byddai'n ymddangos yn allweddol bod amser priodol i ymgymryd â'r rôl a hyfforddiant rheolaidd yn hollbwysig. Mae paragraff 45 yn cyfeirio at ddefnydd amhriodol o arferion cyfyngol. O ran y sector ysgolion (athrawon ysgol a staff cymorth), dylid nodi pe byddai arferion o'r fath yn arwain at fater disgyblu sy'n achosi i gyflogai adael ei swydd, bod gan y cyflogwr gyfrifoldeb cyfreithiol i gyfeirio'r unigolyn at CGA. Mae gan CGA ddyletswydd statudol, fel rheoleiddiwr y gweithlu addysg, i ystyried ymddygiad unigolyn mewn amgylchiadau o'r fath. Mae paragraff 59 yn cyfeirio at 'adolygu hyfforddiant yn rheolaidd o ran ataliaeth'. Mae profiad CGA o achosion blaenorol sy'n ymwneud ag unigolion cofrestredig a honiadau o ddefnydd amhriodol o rym neu ataliaeth wedi troi o amgylch ansawdd a rheoleidd-dra'r hyfforddiant a ddarperir – mewn rhai achosion, bu'n amlwg yn ddiffygiol. Gallai diffinio'r hyn a ddisgwylir o ran 'rheolaidd' yn y canllaw helpu'r ymarferwyr hynny sy'n atebol am lynu wrth y fframwaith.		
5. Ydy Pennod 4 yn egluro egwyddorion defnyddio arferion cyfyngol mewn ffordd glir a defnyddiol?		
Ydi X	Nac ydi ☐	Ddim yn siŵr ☐
Rhowch sylwadau:		

6. Ydy'r wybodaeth sydd yn yr eirfa a'r atodiad yn ddefnyddiol?		
Ydi X	Nac ydi ☐	Ddim yn siŵr ☐
Rhowch sylwadau: Mae'r eirfa a'r atodiad yn eglur ac yn rhwydd eu defnyddio fel cyfeirbwyntiau.		
7. Hoffem wybod eich barn am yr effeithiau y byddai'r canllawiau'n eu cael ar y Gymraeg, yn benodol i) cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg; ac ii) ar drin y Gymraeg ddim llai ffafriol na'r Saesneg. Pa effeithiau fyddai yna yn eich barn chi? Sut y gellid cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?		
Nodwch: Dim sylw		

8. Mae gan Lywodraeth Cymru ddiddordeb mewn deall a fydd y cynigion yn y ddogfen ymgynghori hon ynghylch y canllawiau hyn yn cael effaith ar grwpiau sydd â nodweddion gwarchodedig. Y nodweddion gwarchodedig yw: oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd a chred, rhyw, a chyfeiriadedd rhywiol. Ydych chi'n meddwl y bydd y cynigion yn yr ymgynghoriad hwn yn cael unrhyw effeithiau cadarnhaol ar grwpiau sydd â nodweddion gwarchodedig? Os felly, pa un neu rai a pham/pam ddim?	
Ydw ☐	Nac ydw ☐
Os felly, pa un neu rai a pham/pam ddim? Dim sylw	
9. Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi ymdrin â nhw'n benodol, defnyddiwch y lle hwn i roi gwybod i ni amdanynt:	
Nodwch yma: Mae CGA wedi bod yn falch o allu gwneud sylwadau ar yr ymgynghoriad ynglŷn â'r Fframwaith. Mae'r ddogfen yn eglur ac yn gryno, ac mae rolau a chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n dda. Gan gyfeirio at ein hymateb i gwestiwn 4 uchod – yn ein gwaith achos, nid dim ond athrawon ysgol sydd wedi cael eu cyfeirio at CGA oherwydd camymddwyn sy'n ymwneud â chyffwrdd, trafod neu ataliaeth amhriodol, ond hefyd staff cymorth a staff cyflenwi. O ran staff cyflenwi, nid yw'n amlwg yn y fframwaith sut y byddai'r uwch dîm arwain yn gallu sicrhau bod staff cyflenwi (athrawon a staff cymorth) wedi'u hyfforddi'n briodol o ran lleihau arferion cyfyngol. Nid yw'n eglur o'r fframwaith p'un a yw asiantaethau cyflenwi preifat wedi'u cynnwys fel 'sefydliadau' – os nad ydynt, gallai Llywodraeth	

Cymru ddymuno ehangu'r cwmpas i'w cynnwys.